

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย

Causal Factors that Influences Personal Retirement Planning of Private Company Employee in Thailand

ประชา บุญมา¹, วิชิต อุ๋อัน²

Pracha Bunma¹, Vichit U-on²

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม^{1,2}

Graduate College of Management, Sripatum University^{1,2}

pracha.bunma@gmail.com¹, vichit.uo@spu.ac.th²

บทคัดย่อ

การวางแผนเกษียณอายุเป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมายรายได้หลังเกษียณ เพื่อเก็บออมไว้ใช้จ่ายหรือให้เพียงพอกับการดำเนินชีวิตในอนาคต หากขาดการวางแผนการเงินที่ดีอาจส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตหลังเกษียณ โดยบทความวิชาการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอกรอบแนวคิดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย เพื่ออธิบายถึงความหมาย ความเป็นมา และความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนเกษียณอายุ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าตัวแปรที่ได้รับความนิยมใช้ศึกษาทางด้านการวางแผนเกษียณอายุ ประกอบด้วย ความรู้ด้านการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน รูปแบบการลงทุน และความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้คือการนำเสนอแนวคิดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุ ไปปรับใช้ในการวางแผนทางการเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินเมื่อเกษียณอายุ

คำสำคัญ : ความรู้ด้านการเงิน, พฤติกรรมทางการเงิน, รูปแบบการลงทุน, การวางแผนเกษียณอายุ, ความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน

Abstract

Retirement planning is the process of determining retirement income goals. The purpose of saving for spending or enough to live in the future. If you don't have a good financial plan, it can affect your life after retirement. This academic article aims to purposes the causal factors that influences personal retirement planning of private company employee in Thailand. To explain meanings, variables and relationship related to retirement planning. The conclusion from review show that variables use in various studies is financial literacy, financial behavior, retirement investment and financial well-being. The result of this study to apply causal factors that influences the personal retirement planning in financial planning to achieve retirement financial goals.

Keywords: Financial Literacy, Financial Behavior, Retirement Investment, Retirement Planning, Financial well-being

บทนำ

การวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุ เป็นการเตรียมความพร้อมของประชาชนในประเทศให้มีความรู้ความสามารถ และแนวคิดด้านการวางแผนทางการเงินที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในอนาคต และเพื่อผลในการพัฒนาประเทศ ซึ่งการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องตั้งแต่การศึกษาข้อมูล ความรู้ทางการเงิน การลงทุนของบุคคล การกำหนดวัตถุประสงค์หรือวางเป้าหมาย การตรวจสอบฐานะทางการเงิน กำหนดวิธีการวางแผนทางการเงินเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวในอนาคต

การวางแผนเกษียณอายุ เป็นกระบวนการจัดการและบริหารเงินออม ซึ่งมีความซับซ้อนมากกว่าการวางแผนทางการเงิน เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการรักษาเงินแยกต่างหาก เพื่อวัตถุประสงค์ในการมีรายได้ที่มั่นคงในวัยชรา หรือให้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุข การออมเพื่อการเกษียณอายุเป็นปัญหาหนึ่งของความกังวลที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งต้องมีการวางแผนตั้งแต่วัยต้นเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เกษียณอายุมีเพียงพอที่จะเลี้ยงดูตัวเองได้ มีเงินรองรับค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน คำรักษาพยาบาลและเหตุฉุกเฉิน (Dahlia Ibrahim, Zuraidah Mohamed Isa and Norhidayah Ali, 2012) ความรู้ทางการเงิน เป็นชุดของความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการทรัพยากรทางการเงินของแต่ละบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถควบคุมเงินและกำหนดงบประมาณตามสัดส่วนของเงิน เพื่อให้มีเงินออมและไม่มีหนี้สินมากเกินไป การขาดความรู้ทางการเงินอาจทำให้เกิดภาระหนี้สินจำนวนมาก (Lusardi et al., 2009) ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับเงินบำนาญจะช่วยให้บุคคลสามารถวางแผนเพื่อการเกษียณอายุ สามารถตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์บำนาญที่เหมาะสม และมีส่วนร่วมในการจัดการเงินบำนาญของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Njuguna & Otsola, 2011) โดยมีปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงินเข้ามาเกี่ยวข้องในการวางแผนเกษียณอายุ พฤติกรรมของบุคคลจะก่อให้เกิดการตัดสินใจ ก่อนที่จะทำการลงทุน โดยทำการวิเคราะห์ต่าง ๆ เพื่อพิจารณาในการลงทุน ซึ่งมีจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางจิตวิทยา เกิดจากความตั้งใจของแต่ละบุคคลในการวางแผนทางการเงิน ได้แก่ ทศนคติ การรับรู้ทางสังคมและการรับรู้พฤติกรรม ซึ่งมีผลต่อการวางแผนเกษียณ (Shefrin, 2001) พฤติกรรมทางการเงิน เป็นสภาวะทางอารมณ์และที่ขับเคลื่อนพฤติกรรมสู่เป้าหมายการเกษียณอายุของแต่ละบุคคล ซึ่งเปรียบได้กับบรรทัดฐานที่ช่วยกระตุ้นการออมเพื่อการเกษียณอายุของแต่ละคน (Hershey, 2004) ส่วนรูปแบบการลงทุน เป็นรูปแบบการจัดสรรรายได้ของบุคคลจากแหล่งต่าง ๆ โดยการคำนึงถึงผลตอบแทนของทรัพย์สิน (Beshears et al., 2011) ระดับรายได้ของบุคคลจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบการบริโภคและการออมของบุคคล สิ่งนี้จะส่งผลต่อการลงทุนของบุคคล ระดับรายได้มีอิทธิพลสำคัญต่อการวางแผนเกษียณ และเป็นตัวกำหนดจำนวนเงินที่บุคคลหนึ่งจะออมไปสู่แผนการเกษียณอายุ จากงานวิจัย เรื่องกลยุทธ์การจัดสรรการลงทุนในสินทรัพย์ และกลยุทธ์การลงทุนแบบโมเมนตัมอุตสาหกรรม สำหรับการวางแผนการลงทุนเพื่อเกษียณอายุ พบว่าการลงทุนเพื่อการเกษียณอายุในประเทศไทย ถึงแม้ประชาชนจะมีการวางแผนออมเงิน แต่ยังไม่สามารถที่จะทำให้มีเงินเพียงพอสำหรับการเกษียณได้ นักลงทุนจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการลงทุนให้มีความเหมาะสมในแต่ละบุคคล ซึ่งต้องทำการศึกษากลยุทธ์การจัดสรรเงินลงทุน โดยการพิจารณาข้อมูลการลงทุน อัตราผลตอบแทน และความเสี่ยงในการเลือกลงทุน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการลงทุนเพื่อการเกษียณอายุ (นพรัตน์, 2560)

จากเหตุผลข้างต้นจะเห็นว่า การวางแผนเกษียณ โดยใช้การวางแผนการออมเงิน การแบ่งการออมเป็นแต่ละเป้าหมาย โดยการปรับใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และเปรียบเทียบการใช้กลยุทธ์ทางการเงินในการวางแผนทางการเงินของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงผู้ที่สนใจในการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุ สามารถนำไปปรับใช้ได้มากขึ้น การวางแผนเกษียณอายุยังเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพชีวิตของประชาชนไทยในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานบริษัทเอกชน ควรมีการวางแผนเกษียณแต่เนิ่นๆ เพราะการมีรายได้ประจำทำให้ง่ายต่อการควบคุมงบประมาณในการจัดสรรเงินออม การลงทุนและบริหารภาษีเงินได้ เพื่อเป็นแหล่งเงิน

ออมและเงินลงทุน ที่สามารถนำมาใช้จ่ายได้หลังเกษียณอายุ ส่งผลให้เกิดความอยู่ดีมีสุขทางการเงินภายหลังเกษียณจากการวางแผนทางการเงินที่ดี ช่วยลดปัญหาภาครัฐที่ต้องเข้ามาช่วยเหลือ หากพนักงานสามารถดำรงชีวิตได้จากการเก็บออมและก่อให้เกิดผลดีต่อภาพรวมเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ของประชาชน และประเทศชาติอีกด้วย

วัตถุประสงค์

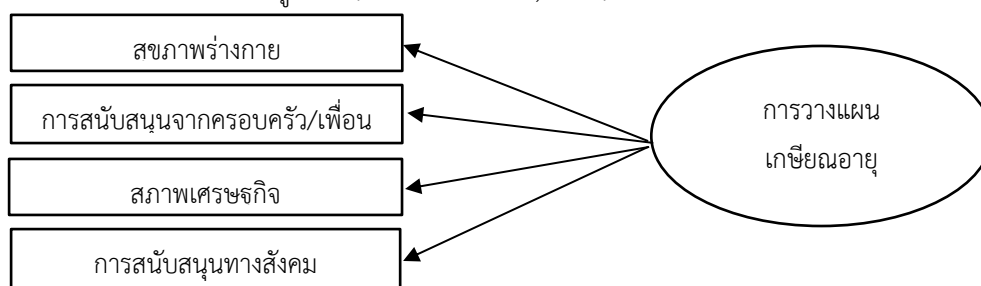
เพื่อนำเสนอความรู้จากการทบทวนวรรณกรรม สร้างปัจจัย ความสัมพันธ์ และกรอบแนวคิดของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย

แนวคิดและทฤษฎีการวางแผนเกษียณอายุ

การวางแผนทางการเงินประกอบด้วยทฤษฎีพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีทางเลือก (ทฤษฎีอรรถประโยชน์ที่คาดหวังและทฤษฎีโอกาส) และทฤษฎีการออม (วงจรชีวิต - สมมติฐานรายได้อาวัว) ทฤษฎีการบริโภค และทฤษฎีพอร์ตโฟลิโอสมัยใหม่ ซึ่งถูกปรับใช้ในการวางแผนการเงินส่วนบุคคล มาจากทฤษฎีการวางแผนทางการเงิน (Overton, 2007)

ตามทฤษฎีวงจรชีวิตแบบดั้งเดิม ผู้บริโภคเป็นผู้วางแผนการบริโภคและความต้องการในการออมของตนเองอย่างมีเหตุผลตลอดชีวิต (Mithcell, O., & Utkus, S., 2006) การวางแผนเกษียณอายุเป็นการเตรียมพร้อม ซึ่งมีความซับซ้อนและหลากหลาย การตัดสินใจเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการพิจารณาต่าง ๆ เช่น สุขภาพ ครอบครัว การทำงาน และรายได้หลังเกษียณ ซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของรายได้ค่าแรงและเป็นจุดเริ่มต้นของการเบิกถอนทรัพย์สินที่สะสมในช่วงที่ทำงาน ดังนั้นจึงต้องมีการคำนวณการเก็บออมให้เพียงพอกับค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ และผลตอบแทนจากการลงทุน (Coile, 2015)

การวางแผนเพื่อการเกษียณอายุต้องเริ่มตั้งแต่เนิ่นๆ เนื่องจากการออมต้องมีวินัยและเวลาที่เพียงพอ และการวางแผนที่ดีจึงต้องมีการปรับปรุงระดับการวางแผนการเงิน / การเกษียณอายุส่วนบุคคล เพื่อให้สามารถบรรลุวิถีชีวิตที่ต้องการเมื่อเกษียณอายุซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรายได้ที่เพียงพอ (Kapoor et al., 2009) ซึ่งการเตรียมการเกษียณมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความเสี่ยงทางการเงินเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ การเตรียมการเกษียณอายุที่ดีจะกระตุ้นให้บุคคลนั้นมีการวางแผนที่ดีโดยการตัดสินใจลงทุนที่ถูกต้อง ในการตัดสินใจลงทุนที่ถูกต้องจำเป็นต้องมีข้อมูลที่มีคุณภาพสูงเพื่อให้การวางแผนเกษียณสามารถตัดสินใจได้ดีและถูกต้อง (Davis and Chen, 2014)

ภาพที่ 1 ตัวแปรองค์ประกอบของการวางแผนเกษียณอายุ

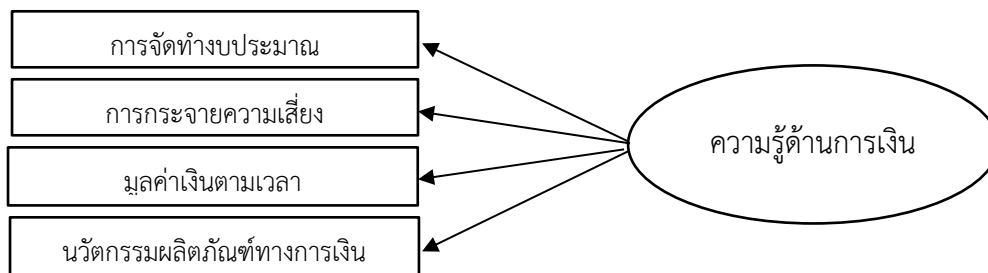
ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564)

แนวคิดและทฤษฎีความรู้ด้านการเงิน

ความรู้ทางการเงิน หมายถึงความรู้และความเข้าใจในแนวคิดและความเสี่ยงทางการเงินและทักษะแรงจูงใจและความมั่นใจในการใช้ความรู้และความเข้าใจดังกล่าวเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพในบริบททางการเงินต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ทางการเงิน ของบุคคลและสังคมและเพื่อให้มีส่วนร่วมในชีวิตทางเศรษฐกิจ (OECD, 2014)

การวางแผนเกษียณอายุควรวางแผนอย่างรอบคอบ โดยการมีความรู้ทางการเงินบุคคลสามารถจัดการทรัพยากรทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ความรู้และทักษะที่เพียงพอโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตัดสินใจทางการเงิน ความรู้ทางการเงินยังประกอบด้วยองค์ประกอบของความรู้ทางการเงิน ความสามารถ และวิธีการที่ทำให้เกิดความมั่งคั่ง โดยการถ่ายโอนทัศนคติ แรงจูงใจ รวมถึงทักษะการปฏิบัติ และค่านิยม ผู้ได้รับความรู้และมีความสามารถทางการเงินเป็นองค์ประกอบหลักสองประการ ซึ่งองค์ประกอบทั้งสองนี้สามารถสร้างขึ้นโดยใช้การศึกษาของแต่ละบุคคลหรือประสบการณ์เกี่ยวกับแนวคิดและผลิตภัณฑ์ทางการเงิน (Selvadurai, 2018)

ดังนั้นการเตรียมตัวเกษียณอย่างเหมาะสมในช่วงก่อนเกษียณจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อเพิ่มความมั่นใจในชีวิตหลังเกษียณ การเตรียมตัวสำหรับอนาคตเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเนื่องจากต้องใช้ความรู้และทรัพยากรทางการเงินอย่างกว้างขวาง (Lusardi & Mitchell, 2006)

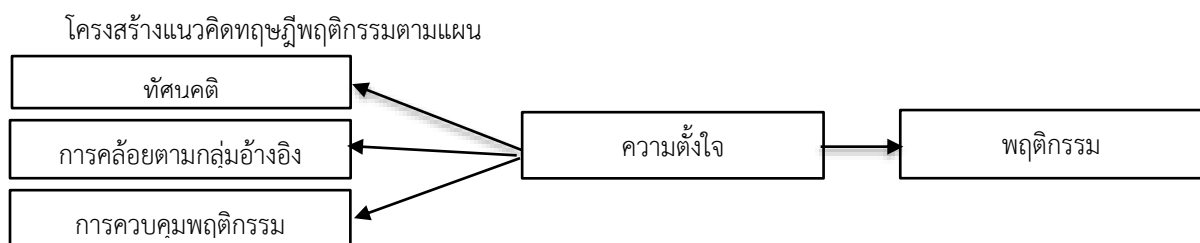

ภาพที่ 2 ตัวประกอบประกอบของความรู้ทางการเงิน

ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564)

แนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมทางการเงิน

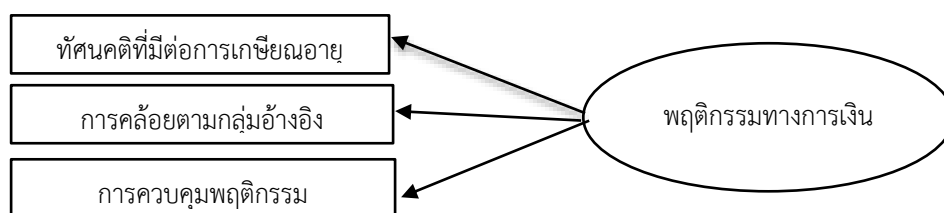
ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ถูกเสนอโดย (Ajzen, 1988; Ajzen, 1991) โดยรวมการควบคุมพฤติกรรมที่รับรู้ พฤติกรรมตามแผน เป็นความตั้งใจของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับทัศนคติ บรรทัดฐาน และการควบคุมพฤติกรรม ทัศนคติมีความเฉพาะเจาะจงที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดพฤติกรรมเฉพาะ แสดงถึงการประเมินพฤติกรรมบางอย่างในเชิงบวกหรือเชิงลบของแต่ละบุคคล บรรทัดฐานส่วนบุคคลคือความเชื่อของแต่ละบุคคล เกี่ยวกับการสนใจพฤติกรรมนั้น ๆ บรรทัดฐานเหล่านี้เป็นการกระตุ้นให้แต่ละคนปฏิบัติตามมุมมองของแต่ละบุคคล การควบคุมพฤติกรรมที่รับรู้หมายถึงการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถในการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

ที่มา : ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 1991; Ajzen & Fishbein, 1980)

ทฤษฎีของพฤติกรรมตามแผน ถูกเสนอเป็นส่วนขยายจากทฤษฎีของการกระทำที่มีเหตุผลโดยมีการรวมของการควบคุมพฤติกรรมที่รับรู้ ความตั้งใจของแต่ละคนจะถูกกำหนดเพิ่มเติมโดยทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม บรรทัดฐานอัตนัย และ

การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Ajzen, 1991) งานวิจัยของ (Ajzen and Fishbein, 2005) อธิบายว่าทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมสามารถกำหนดเป็นระดับของการประเมินเชิงบวกหรือเชิงลบของแต่ละบุคคลต่อพฤติกรรม ทัศนคติของบุคคลมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ที่ดีทางการเงินเนื่องจากทัศนคติจะกำหนดพฤติกรรมการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน และมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดีทางการเงิน

ภาพที่ 3 ตัวประกอบประกอบของพฤติกรรมทางการเงิน

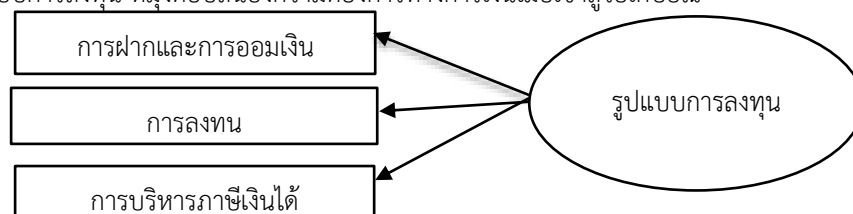
ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564) พัฒนาจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen 1991; Ajzen & Fishbein, 1980)

แนวคิดและทฤษฎีรูปแบบการลงทุน

ทฤษฎีการออมและการลงทุนในวงจรชีวิตได้รับการพัฒนาโดยนักเศรษฐศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางให้แต่ละบุคคลตัดสินใจในการออมเพื่อการเกษียณอายุ (Bodie, Treussard & Willen, 2007) ทฤษฎีนี้ช่วยให้เข้าใจ ถึงการบริหารค่าใช้จ่าย การเก็บออม โดยพิจารณาจากอายุ รายได้ เป้าหมายการเกษียณอายุและแรงจูงใจ (Chaffin, 2013)

รูปแบบการลงทุน คือรูปแบบการจัดสรรรายได้ของบุคคลจากแหล่งต่าง ๆ โดยการคำนึงถึงผลตอบแทนของทรัพย์สิน (Beshears, et al., 2011) โดยระดับรายได้ของบุคคลเป็นตัวกำหนดรูปแบบการบริโภคและการออมของบุคคล สิ่งนี้จะส่งผลต่อการลงทุนของบุคคล ระดับรายได้มีอิทธิพลสำคัญต่อการวางแผนเกษียณ สำหรับผู้มีงานทำระดับรายได้จะเป็นตัวกำหนดจำนวนเงินที่บุคคลหนึ่งจะออมไปสู่แผนการเกษียณอายุ

รายได้อาจได้รับผลกระทบจากการเก็บภาษี ซึ่งเป็นภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บจากรายได้ทั้งหมดที่ได้รับจากพลเมืองของประเทศ ดังนั้นการวางแผนการเกษียณอายุจึงจำเป็นต้องมีการจัดการภาษีอย่างรอบคอบ โดยใช้วิธีการลงทุนเพื่อใช้ในการลดหย่อนภาษี เพื่อให้พนักงานเริ่มออมได้เร็วขึ้นด้วยการสะสมเงินออมเพื่อการเกษียณ (Garman & Forgue, 2011) ซึ่งมีตัวเลือกการลงทุนในแผนการออมเพื่อการเกษียณ โดยเกิดจากการกำหนดและลำดับของตัวเลือกการลงทุน (Tapia & Yermo, 2007) การตัดสินใจลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนชีวิตเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณเป็นรูปแบบการรับรู้ที่เกิดจากภายในตัวเองผ่านกระบวนการทางสังคม ก่อให้เกิดการเพิ่มคุณค่าในรูปแบบของการรับรู้และการดำเนินการเพื่อตัดสินใจเลือกการลงทุนตามรูปแบบการลงทุน ที่มุ่งตอบสนองความต้องการทางการเงินเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ

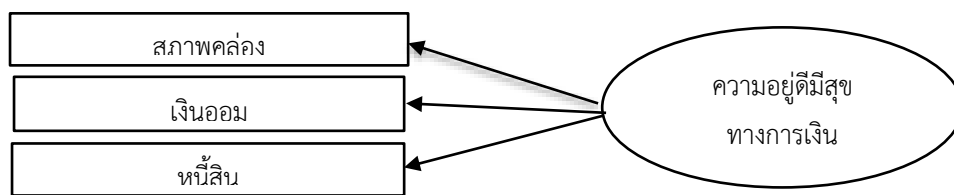
ภาพที่ 4 ตัวประกอบประกอบของรูปแบบการลงทุน

ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564)

แนวคิดและทฤษฎีความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน

ความอยู่ดีมีสุขทางการเงินหมายถึง ความสุขโดยรวมหรือความพึงพอใจต่อสถานะทางการเงินหรือทรัพย์สินของตน สถานะทางการเงินการปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพและรวมถึงการรับรู้เช่นความสามารถในการตอบสนองความต้องการ ความรู้สึกปลอดภัยสบายใจและพอใจกับรายได้ (Joo, 1998)

แผนทางการเงินเป็นแนวทางในการบรรลุเป้าหมาย เป็นกระบวนการในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อจัดการกิจการทางการเงินให้เกิดความมั่นคง มีความสุขในชีวิตและบรรลุความมั่นคงทางการเงิน ประโยชน์ของการวางแผนทางการเงิน คือ การเสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ดีทางการเงินการสร้างความมั่นคงทางการเงินในทุกช่วงชีวิต การเพิ่มความมั่นคงเพื่อปกป้องรายได้และทรัพย์สินผ่านการวางแผนประกันภัยที่เหมาะสม การวางแผนสภาพคล่องที่เพียงพอเพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ในทุกช่วงชีวิต การจัดพอร์ตการลงทุนผ่านการจัดสรรสินทรัพย์ที่เหมาะสมตามความเสี่ยง รวมถึงการวางแผนหนี้สินและการจัดหาเงินทุนและการวางแผนสืบทอดทรัพย์สิน (Lokanath Mishra, 2015; Ratneswary Rasiha, et.al., 2020)

ภาพที่ 5 ตัวประกอบประกอบของความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน

ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสมมติฐาน

บทความวิชาการนี้เป็นการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการวางแผนเกษียณอายุ เพื่อกำหนดคุณลักษณะ ระบุปัจจัย แนวคิด เพื่อกล่าวอ้างถึงงานวิจัยในอนาคตของผู้เขียนบทความนี้ประกอบด้วยทบทวนวรรณกรรมของปัจจัยทางด้านการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน รูปแบบการลงทุน และความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน โดยเป็นวิธีการวิจัยเป็นการวิจัยแบบ Documentary Research

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการทำงานวิจัย จำนวน 7 สมมติฐาน สามารถจำแนกรายละเอียดต่าง ๆ ได้ดังนี้

- สมมติฐานที่ 1 ความรู้ด้านการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุ
- สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุ
- สมมติฐานที่ 3 รูปแบบการลงทุนมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุ
- สมมติฐานที่ 4 ความรู้ด้านการเงินมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน
- สมมติฐานที่ 5 พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน
- สมมติฐานที่ 6 รูปแบบการลงทุนมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน
- สมมติฐานที่ 7 การวางแผนเกษียณอายุมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน

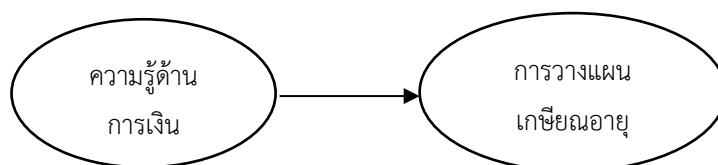
Agarwal et al. (2015) อธิบายถึงความสำคัญของการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการวางแผนเกษียณ เป็นที่สังเกตว่าบุคคลที่มีความรู้ทางการเงินมากขึ้นมีผลดีต่อการวางแผนเพื่อการเกษียณอายุ บุคคลควรมีความรู้เกี่ยวกับแผนการเกษียณอายุ ค่าครองชีพ และอัตราดอกเบี้ยที่คาดหวัง

ความรู้ทางการเงินจึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน ซึ่งจะต้องมีความรู้เพื่อให้สามารถควบคุมเงินและกำหนดงบประมาณตามสัดส่วนของเงิน เพื่อป้องกันไม่ให้หนี้สินมากเกินไป การขาดความรู้ทางการเงินอาจทำให้เกิดภาระหนี้สิน

จำนวนมากและอาจทำให้เกิดการล้มละลายได้ (Lusardi et al., 2009) ความรอบรู้เกี่ยวกับเงินบำนาญจะช่วยให้บุคคลสามารถวางแผนเพื่อการเกษียณอายุ สามารถตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์บำนาญที่เหมาะสม และการมีส่วนร่วมในการจัดการเงินบำนาญของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Njuguna & Otsola, 2011) ความรู้ทางการเงินมีผลในเชิงบวก ไม่เพียงแต่ต่อความน่าจะเป็นของการวางแผนเกษียณอายุเท่านั้น แต่ยังรวมถึงแนวโน้มที่จะเตรียมความพร้อมสำหรับการเกษียณอายุผ่านตลาดการเงินด้วย ดังนั้นความรู้ทางการเงินจึงมีความสำคัญต่อการเกษียณอายุ (Geng Niu & Yang Zhou, 2018)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความรู้ด้านการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุ ซึ่งความรู้ทางการเงินของบุคคล เช่น การจัดทำงบประมาณ การกระจายความเสี่ยง มูลค่าเงินตามเวลา และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ทางการเงินจะช่วยให้การตัดสินใจลงทุน และเสริมสร้างการเก็บออมเพื่อการเกษียณอายุ

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยความรู้ด้านการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย

ภาพที่ 6 ความรู้ด้านการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุ

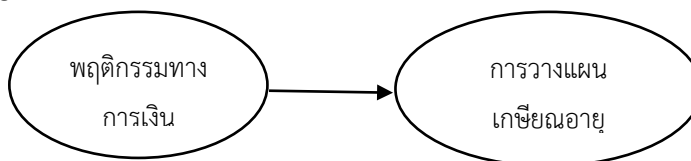
ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564)

พฤติกรรมของบุคคล ก่อให้เกิดการตัดสินใจก่อนที่จะทำการลงทุน โดยทำการวิเคราะห์ต่าง ๆ เพื่อพิจารณาการตัดสินใจการลงทุน ซึ่งมักจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางจิตวิทยา เกิดจากความตั้งใจของแต่ละบุคคลในการวางแผนทางการเงิน ได้แก่ ทักษะคิด การรับรู้ทางสังคมและการรับรู้พฤติกรรม ซึ่งมีผลต่อการวางแผนเกษียณอายุ (Hershey, 2004)

Sani Dauda, Habibah Tolos and Yusnidah Ibrahim (2017) ทักษะคิดต่อการวางแผนเกษียณอายุและบรรทัดฐานอัตวิสัย มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการวางแผนเกษียณอายุ และชี้ให้เห็นว่าพนักงานที่มองว่าการวางแผนเกษียณเป็นกิจกรรมที่น่าเบื่อและเสียเวลามีทัศนคติเชิงลบต่อการวางแผนเกษียณอายุและอาจไม่มีแนวโน้มที่จะวางแผนเกษียณอายุ ในขณะที่ผู้ที่คิดว่ากิจกรรมการวางแผนเกษียณเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และคุ้มค่า มีทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนเกษียณอายุ ทำให้มีการวางแผนเกษียณอายุ ในทำนองเดียวกันผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมการวางแผนเกษียณอายุอาจเพิ่มขึ้นหากพนักงานเห็นว่าคนส่วนใหญ่ที่มีความสำคัญต่อบุคคลรอบข้าง (ครอบครัว เพื่อน เพื่อนร่วมงาน เจ้านายที่ระดับสูงในองค์กร) ที่ต้องการให้เขาวางแผนเพื่อการเกษียณอายุ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางการเงิน ประกอบด้วย ทักษะคิดที่มีต่อการวางแผนเกษียณอายุ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงหรือบุคคลรอบข้าง และการควบคุมพฤติกรรม เป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้ผู้ลงทุนมีพฤติกรรมการลงทุนเพื่อการเกษียณอายุ และสามารถเก็บออมเงินสู่เป้าหมายของการเกษียณอายุ

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย

ภาพที่ 7 พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุ

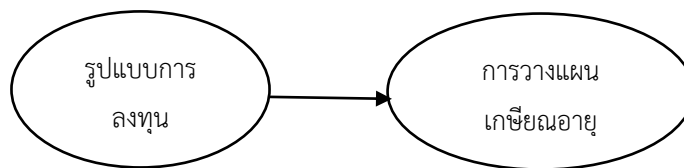
ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564)

การออมเพื่อการเกษียณอายุและการเตรียมความพร้อมสำหรับการเกษียณอายุทางการเงินเป็นสองประเด็นที่เกี่ยวข้องกัน บุคคลหรือครัวเรือนได้รับการพิจารณาให้พร้อมสำหรับการเกษียณอายุเมื่อมีการออมสะสมสูงพอที่จะสร้างรายได้อย่างน้อยเท่ากับระดับการบริโภคก่อนเกษียณอายุที่กำหนด (Yuh, Montalto, & Hanna, 1998)

ระดับรายได้ของบุคคลเป็นตัวกำหนดรูปแบบการบริโภคและการออมของบุคคลและมีอิทธิพลสำคัญต่อการวางแผนเกษียณ สำหรับผู้มีงานทำระดับรายได้จะเป็นตัวกำหนดจำนวนเงินที่บุคคลหนึ่งจะออมไปสู่แผนการเกษียณอายุ เนื่องจากมีการเปลี่ยนจากโครงการเงินบำนาญ ผลประโยชน์ที่กำหนดมาเป็นการกำหนดเงินบำนาญแบบเงินสมทบ ในรูปแบบผลประโยชน์เงินบำนาญที่กำหนดไว้การเกษียณอายุของพนักงาน ซึ่งโดยปกตินายจ้างจะมีการสมทบเงินให้ในจำนวนที่เทียบเท่าหรือสองเท่าของจำนวนที่ลูกจ้างเก็บในโครงการ ดังนั้นจำนวนเงินที่จะสะสมในช่วงเวลาหนึ่งของการสมทบจะถูกกำหนดโดยระดับรายได้ของบุคคลนั้น ระดับรายได้ยังมีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริโภคและความสามารถของบุคคลในการสะสมความมั่งคั่งในช่วงชีวิตการทำงานและในที่สุดการวางแผนเกษียณอายุของบุคคลนั้น (Beshears, et al., 2011)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการลงทุน สามารถแบ่งได้ตามวัตถุประสงค์ของการเก็บออม ความเสี่ยง และระยะเวลาการลงทุน ผู้ลงทุนสามารถเลือกลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสมกับความต้องการเพื่อให้เงินที่เก็บออมเติบโต และสร้างผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนในอนาคต

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยด้านรูปแบบการลงทุนมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย

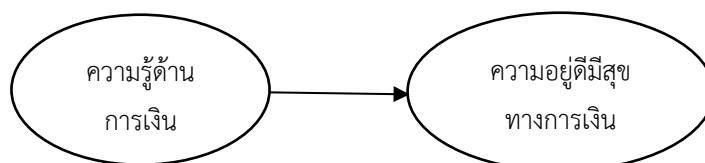

ภาพที่ 8 รูปแบบการลงทุนมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุ
ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564)

Shashi Kiran Poudyal (2019) ความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความมั่นใจในการเกษียณอายุ ความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างสองตัวแปรนี้บ่งชี้ว่ายิ่งมีความรู้ทางการเงินสูงขึ้นความเชื่อมั่นในการเกษียณอายุก็จะสูงขึ้นด้วย Behrman, Mitchell, Soo และ Bravo (2012) บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมากระหว่างความรู้ทางการเงินและความมั่งคั่ง และ ความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาทางการเงิน เป็นที่น่าสังเกตว่าความรู้ทางการเงินอาจนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจผ่านช่องทางเศรษฐกิจจุลภาคและเศรษฐกิจมหภาค

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หากผู้ลงทุนมีความรู้ที่สามารถช่วยวางแผนเกษียณอายุหรือช่วยในการเก็บออม รู้ช่องทางในการลงทุน และสามารถวิเคราะห์เลือกผลิตภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้เงินที่เก็บออมเติบโต สร้างผลตอบแทนและความมั่งคั่งให้กับผู้ลงทุนได้

สมมติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยความรู้ด้านการเงินมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย

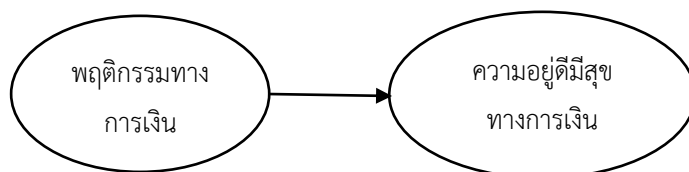
ภาพที่ 9 ความรู้ด้านการเงินมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน
ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564)

ปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักลงทุน โดยมีอิทธิพลต่อความคิดกระบวนการตัดสินใจทางการเงิน (Hershey, 2004) การศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงแรงผลักดันทางจิตวิทยาและการตัดสินใจลงทุนเพื่อการเกษียณอายุของแต่ละบุคคล การค้นพบจากการศึกษานี้ยังช่วยให้ที่ปรึกษาทางการเงินได้รับชุดข้อมูลทางจิตวิทยาที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และทำความเข้าใจข้อมูลที่มีค่าดังกล่าวเพื่อสร้างอิทธิพลและกระตุ้นให้ผู้คนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจลงทุนเพื่อการออมเพื่อการเกษียณอายุมากขึ้น สิ่งนี้จะช่วยชี้นำผู้คนไปสู่การบรรลุความต้องการทางการเงิน เป้าหมายทางการเงิน และแผนการเกษียณอายุในระยะยาวที่ดีขึ้น

พฤติกรรมการวางแผนเกษียณ กำหนดโดยทัศนคติของพนักงานที่มีต่อการวางแผนเกษียณอายุและบรรทัดฐานส่วนตัว ทัศนคติต่อการวางแผนเกษียณหมายถึงความรู้สึกในเชิงบวกต่อการวางแผนเกษียณอายุ พนักงานจะเต็มใจวางแผนเกษียณอายุมากขึ้นหากพวกเขามีทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนเกษียณอายุ นอกจากนี้พวกเขายังอาจต้องการเชื่อฟังความปรารถนาของบุคคลสำคัญใกล้ชิดตัว เช่นสมาชิกในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน หรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากองค์กรของพวกเขา (Sani Dauda, Habibah Tolos & Yusnidah Ibrahim, 2017, Rediana Setiyani & Ipit Solichatun, 2019) พบว่าทัศนคติทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงิน มีผลในเชิงบวกต่อความเป็นอยู่ที่ดีทางการเงิน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หากผู้ลงทุนมีพฤติกรรมทางการเงินที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการออมและการลงทุน รวมถึงสามารถจัดสรรเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินได้ดียิ่งขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 5 ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย

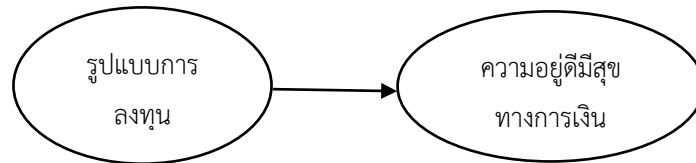
ภาพที่ 10 พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน

ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564)

Folk Jee Yoong (2012) รายได้ส่วนบุคคลยังส่งผลทางบวกต่อความเป็นอยู่ทางการเงินส่วนบุคคล และความพึงพอใจต่อสถานการณ์ทางการเงิน (Shashi Kiran Poudyal, 2019) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบข้อคำถามเกี่ยวกับการลงทุนจากรายได้ จากการศึกษานี้พบว่า 61.95% ของผู้ตอบแบบสอบถามจะนำรายได้ปัจจุบันไปลงทุนในบัญชีออมทรัพย์ ผู้ตอบแบบสอบถาม 50.32% นำรายได้ไปลงทุนในตลาดหุ้นและรองลงมาคือการกู้ยืมเงินให้กับผู้อื่นด้วย เมื่อถามถึงเหตุผลในการเลือก การออมและการลงทุน คือการวางแผนเพื่อความจำเป็นสำหรับชีวิตหลังเกษียณ และ (Joo and Grable, 2005) พบว่าไม่ใช่ทุกคนที่เมื่อใกล้จะเกษียณอายุและมีความพร้อมที่จะทำเช่นนั้น เหตุผลบางประการก็คือบางคนมีเงินออมและทรัพย์สินที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อสร้างรายได้หลังเกษียณ บางคนอาจจะโชคร้ายและประสบกับรายได้ที่ลดลง หรือค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าที่คาดไว้ก่อนถึงวัยเกษียณ ดังนั้นการเก็บออมเงิน ในรูปแบบการลงทุนแบบต่าง ๆ จึงมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุในทางบวก

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หากผู้ลงทุนสามารถจัดสรรเงินเพื่อออมและลงทุนได้อย่างเหมาะสมตามรูปแบบการลงทุนที่เลือกไว้ เมื่อเกษียณอายุผู้ลงทุนจะมีเงินหรือสินทรัพย์ที่เกิดจากการลงทุน เพื่อใช้ในการดำรงชีพหลังเกษียณอย่างเพียงพอ

สมมติฐานข้อที่ 6 ปัจจัยด้านรูปแบบการลงทุนมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย

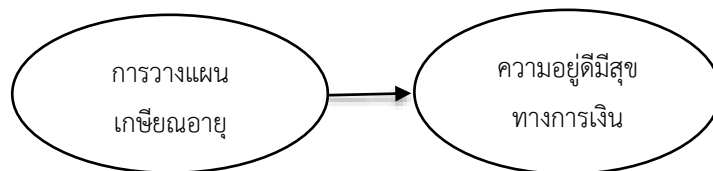
ภาพที่ 11 รูปแบบการลงทุนมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน

ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564)

Shashi Kiran Poudyal (2019) พบว่าพนักงานที่ทำงานในองค์กรเอกชนมีความมั่นใจในระดับปานกลางเกี่ยวกับชีวิตหลังเกษียณ บุคคลที่มีรายได้สูงมักจะลงทุนในพื้นที่การลงทุนมากกว่าหนึ่งแห่ง ระดับรายได้ช่วยกำหนดความเชื่อมั่นในการเกษียณอายุของพนักงานที่ทำงานในภาคเอกชนในเชิงบวก ในทำนองเดียวกันพนักงานที่ฝึกฝนการบริหารการเงินอย่างสม่ำเสมอมีความมั่นใจในการเกษียณอายุที่สูงขึ้น และ (Kepha Nyamweya Mokaya, Kimani Maina, 2018) พบว่าการวางแผนเกษียณอายุ ส่งผลต่อ สภาพคล่องของบุคคล ตามที่อธิบายโดยตัวแปรเช่นการถือเงินสด ทั้งนี้ส่วนบุคคล การยอมรับความเสี่ยงและการวางแผนฉุกเฉิน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวางแผนเกษียณอายุที่ดีจะช่วยให้ผู้ลงทุนบรรลุเป้าหมายทางการเงิน และสามารถใช้ชีวิตหลังเกษียณจากเงินที่เก็บออมหรือลงทุน ได้อย่างมีความสุข มีสภาพคล่องทางการเงิน มีเงินเพียงพอกับการดำรงชีพ และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต

สมมติฐานข้อที่ 7 การวางแผนเกษียณอายุมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย

ภาพที่ 12 การวางแผนเกษียณอายุมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน

ที่มา : (ประชา บุญมา, 2564)

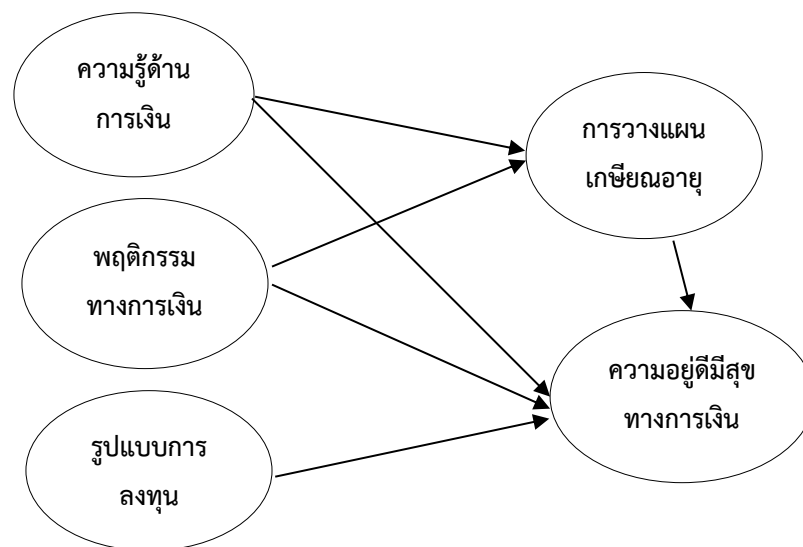
สรุปผล

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สรุปได้ว่า ความรู้ด้านการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุและความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน ซึ่งความรู้ทางการเงินมีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถวางแผนทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ, พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุและความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน โดยการวางแผนเกษียณอายุเกิดจากพฤติกรรมของบุคคล การมีทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนเกษียณอายุ การเก็บออมเงินตามแผนการลงทุน และการควบคุมพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการเก็บออม จะสามารถช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถออมเงินได้ตามแผนที่วางเอาไว้, รูปแบบการลงทุนมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุและความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน โดยผู้ลงทุนจำเป็นต้องทำการศึกษาผลิตภัณฑ์ด้านการลงทุนและทำการเลือกลงทุนให้เหมาะสมตามความต้องการของแต่ละบุคคล, การวางแผนเกษียณอายุมีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน หากผู้ลงทุนสามารถเก็บออมเงินตามแผนการลงทุนที่วางเอาไว้ได้ เมื่อเกษียณอายุ ผู้ลงทุนสามารถนำเงินที่เก็บออมหรือรายได้จากการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ นำมาใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การวางแผนเกษียณอายุมีความสำคัญ ผู้ลงทุนจึงควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน รูปแบบการลงทุน และผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสม โดยสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ในการวางแผนเกษียณอายุเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และผู้วิจัยจะนำกรอบแนวคิดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย ไปทดสอบและแสดงผลเพื่อหาความสัมพันธ์ตามสมมติฐานการวิจัยในลำดับถัดไป

กรอบแนวคิด

ที่มา: เป็น Model ที่ได้จากการวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย (ประชา บุญมา, 2564)

เอกสารอ้างอิง

- นพรัตน์ ศรีสุภักดิ์. (2560). กลยุทธ์การจัดสรรการลงทุนในสินทรัพย์ และกลยุทธ์การลงทุนแบบโมเมนตัมอุตสาหกรรม สำหรับการวางแผนการลงทุนเพื่อเกษียณอายุ. นักศึกษาปริญญาเอก คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ประชา บุญมา และ วิจิต อ้วน. (2564). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย. นักศึกษาปริญญาเอก วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการมหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Agarwal, S., Amromin, G., Ben-David, I., Chomsisengphet, S., Evanoff, D.D., (2015). Financial literacy and financial planning: evidence from India, *Journal of Housing Economics*, 27, 4-21.
- Ajzen & Fishbein. (2005). Intention Model Analysis of Bogor Society against Pension Fund in Retirement Planning. *International Journal of Managerial Studies and Research (IJMSR)*, 6, 15-30.
- Ajzen, I. (1988). *Attitudes, personality, and behavior*. Milton-Keynes, England:Open University Press & Chicago, IL: Dorsey Press.

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *A theory of reasoned action*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
- Behrman, J. R., Mitchell, O. S., Soo, C. K., & Bravo, D. (2012). How Financial Literacy Affects Household Wealth Accumulation. *American Economic Review*, 102(3).
- Beshears et al., (2011). Financial Factors Affecting Retirement Planning by Savings and Credit Cooperative Employees in Nakuru Town, Kenya. *The International Journal of Business & Management*, 5, 131-149.
- Bodie, Z., Treussard, J., & Willen, P. (2007). The theory of life-cycle saving and investing. (FRB of Boston Public Policy Discussion Paper No. 07-3). Retrieved from <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1002388>
- Chaffin, C.R. (2013). *The financial planning competency handbook*. Canada: John Wiley & Sons.
- Coile. (2015). Financial Factors Affecting Retirement Planning by Savings and Credit Cooperative Employees in Nakuru Town, Kenya. *The International Journal of Business & Management*, 5, 131-149.
- Dahlia Ibrahim, Zuraidah Mohamed Isa & Norhidayah Ali. (2012). Malaysian Savings Behavior towards Retirement Planning. International Conference on Economics Marketing and Management, IPEDR, 28(2012) IACSIT Press, Singapore.
- Davis, G. D., & Chen, Y. (2014). Age Differences in Demographic Predictors of Retirement Investment Decisions, (October 2014), 37-41. <https://doi.org/10.1080/03601270701838365>.
- Folk Jee Yoong (2012). Financial Literacy Key to Retirement Planning in Malaysia. *Journal of Management and Sustainability*, 2, 75-86.
- Garman & Fogue. (2011). *Financial Factors Affecting Retirement Planning by Savings and Credit Cooperative Employees in Nakuru Town, Kenya*. Jomo Kenyatta University of Agriculture and Technology, 1-23.
- Geng Niu and Yang Zhou. (2018), Financial literacy and retirement planning: evidence from China, *Applied Economics Letters*, 25, 619-623.
- Hershey, D.A. (2004). Psychological influences on the retirement investor. *CSA Journal: Certified Senior Adviser*, 22, 31-39.
- Joo, S. H., & Grable, J. E. (2005). Employee education and the likelihood of having a retirement savings program. *Journal of Financial Counselling and Planning*, 16, 37-49.
- Joo. (1998). In Pursuit of Financial Well-being: The Effects of Financial Literacy, Financial Behaviour and Financial Stress on Employees in Labuan. *International Journal of Service Management and Sustainability*, 3, 55-94.
- Kapoor, J.R., Dlabay, L.R. & Hughes, R.J. (2009). *Personal Finance*. 9thed. McGraw-Hill Irwin.
- Kepha Nyamweya Mokaya, Kimani Maina. (2018). Financial Factors Affecting Retirement Planning by Savings and Credit Cooperative Employees in Nakuru Town, Kenya, Jomo Kenyatta University of Agriculture and Technology, 1-23.
- Lokanath Mishra. (2015). Financial Planning for Educated Young Women in India. *Research Journal of Finance and Accounting*, 6, 88-100.

- Lusardi A. and Mitchell, O.S. (2009). *How ordinary consumers make complex economic decisions: Financial literacy and retirement readiness* (No. w15350). National Bureau of Economic Research.
- Lusardi, A., & Mitchell, O. (2006). Financial literacy and planning: Implication for retirement well being. *Pension Research Council*, 10(4), 509-525.
- Mithcell, O., & Utkus, S. (2006). How behavioral finance can inform retirement plan design. *Journal of Corporate Finance*, 18(1), 82-94.
- Njuguna, A. G., & Otsola, J. (2011). Predictors of Pension Finance Literacy: A Survey of Members of Occupational Pension Schemes in Kenya. *International Journal of Business Management*, 6(9), 101-112.
- OECD. (2014), Lusardi. (2008). A Structural Equation Modelling Study of the Determinants of Retirement Preparedness. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 11, 1-24.
- Overton, R. H. (2007). *An empirical study of financial planning: Theory and practice*. (Unpublished doctoral dissertation). Minneapolis, MN: Capella University.
- Ratneswary Rasiaha, Felicia Mathew Bilongb, Jason James Turnerc, Hassam Waheedd, Sotheeswari Somasundrame, Kelly Pei Leng, Teef. (2020). A Structural Equation Modelling Study of the Determinants of Retirement Preparedness. *International Journal of Innovation*, 11, 1-24.
- Sani Dauda, Habibah Tolos and Yusnidah Ibrahim. (2017). The Direct Predictors of Retirement Planning Behavior: A Study of Nigerian Workers, *IOSR Journal of Business and Management*, 9, 41-49.
- Selvadurai. (2018). *Factors Influencing Financial Planning Retirement amongst Employees in The Private Sector in East Coast Malaysia: Literature Review and Research Agenda*. FGIC 2nd Conference on Governance and Integrity 2019. 1115-1129.
- Shashi Kiran Poudyal. (2019). Factors Affecting Retirement Confidence Among Workers' Working in Nepalese Private Sector, *SOMTU Journal of Business and Management Research*, 1-20.
- Shefrin, Hersh. (2001). *Beyond Greed and Fear: Understanding Behavioral Finance and Psychology of Investing*. Harvard Business School Press.
- Tapia and Yermo. (2007). Helping South Africans Achieve a Better Income in Retirement: A Critical Evaluation of the Impact of Treasury Proposals. *Journal of Economic and Financial Sciences*, 185-202.
- Yuh, Y., Montatlo, C. and Hanna, S. (1998). Are Americans prepared for retirement? *Financial Counselling and Planning*, 9(1), 1-12.

Translated Thai References

- Bunma, P. and U-on, V. (2021). *Causal factors that influences personal retirement planning of private company employee in Thailand*. Ph.D. Candidate, Doctor of Business Administration Graduate College of Management Sripatum University (in Thai)
- Srisuppak, N. (2017). *Asset Allocation and Industry Momentum Strategy for Retirement Planning* Ph.D. Candidate, Faculty of Business Administration, Dhurakij Pundit University (in Thai)